

Tom 36/2022, ss. 139-153

ISSN 2719-4175

e-ISSN 2719-5368

DOI: 10.19251/ne/2022.36(6)

www.ne.mazowiecka.edu.pl

Ewa Jagodzińska-Komar

e-mail: ejagodz@sgh.waw.pl

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0521-5054>

ROLA FAKTORINGU W PRAKTYCE GOSPODARCZEJ

THE ROLE OF FACTORING IN BUSINESS PRACTICE

Streszczenie

Dokonano oceny realnych możliwości racjonalnego wykorzystania faktoringu w działalności przedsiębiorstw poszukujących skutecznych rozwiązań służących stymulowaniu własnej płynności finansowej. Przystawiono korzyści jakie daje ta metoda poprawy płynności w biznesie, a także zagrożenia na jakie narażeni są przedsiębiorcy, jeżeli nie dysponują odpowiednią wiedzą na ten temat. Zwrócono uwagę, że dopiero umiejętność i możliwość praktycznego wykorzystania faktoringu daje zamierzone efekty. Faktoring jest alternatywną formą zarządzania płynno-

Summary

An assessment of the real possibilities of rational use of factoring in the activities of enterprises looking for effective solutions to stimulate their own financial liquidity was carried out. The benefits of this method of improving liquidity in business were presented, as well as the risks to which entrepreneurs are exposed if they do not have adequate knowledge on this subject. It was pointed out that only the ability and possibility of practical use of factoring gives the intended results. Factoring is an alternative form of liquidity management, in

ścią, w wielu przypadkach bardzo przydatną, zwłaszcza w czasach kryzysu gospodarczego. Podkreślono, że ilość transakcji faktoringowych z roku na rok rośnie, zwiększa się również ilość firm faktoringowych, to jednak potencjał jaki ma faktoring nadal nie jest w pełni wykorzystywany. Usługa faktoringowa jest alternatywnym źródłem finansowania, który nie jest wystarczająco znany przedsiębiorcom, co powoduje ograniczoną jej powszechność.

Słowa kluczowe: faktoring, płynność finansowa, źródła finansowania.

many cases very useful, especially in times of economic crisis.

It was emphasized that the number of factoring transactions is growing from year to year, the number of factoring companies is also increasing, but the potential of factoring is still not fully used. Factoring service is an alternative source of financing that is not sufficiently known to entrepreneurs, which results in its limited universality.

Keywords: factoring, financial liquidity, sources of financing.

JEL Classification: G21, G30, G32.

WSTĘP

Utrzymanie płynności finansowej nie jest łatwym zadaniem towarzyszącym decyzjom przedsiębiorców w zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa każdej wielkości. Warto zwrócić uwagę, że zarówno rynek bankowy, jak i pozabankowy ma w swojej ofercie wiele instrumentów finansowych, które są odpowiedzialne za poszukiwanie źródeł finansowania obcego, zwłaszcza krótkoterminowego. Na rynku pozabankowym właśnie jednym z takich instrumentów jest faktoring.

W ciągu ostatnich kilku lat faktoring jest coraz bardziej popularny zarówno w Europie, jak i w Polsce. Po „odmrożeniu” gospodarki i ponownym powrocie przedsiębiorstw do działalności na rynku, wiele firm zdecydowało się na korzystanie z usług faktoringowych. Z powodu wzmożonej potrzeby na finansowanie zewnętrzne, branża faktoringowa w 2022 roku zanotowała znaczący wzrost wyników, co świadczy o skuteczności tej usługi w utrzymaniu płynności finansowej przedsiębiorstw, zwłaszcza z sektora MŚP. Faktoring jest to złożone narzędzie umożliwiające utrzymanie płynności finansowej w przedsiębiorstwie i wykorzystywane do celów rozwojowych przedsiębiorstw.

Faktoring jest jednym z narzędzi, dzięki któremu przedsiębiorstwa mogą polepszyć swój wskaźnik płynności finansowej. Można go w skrócie opisać jako dwustronną umowę pomiędzy faktorantem, a instytucją finansową mającą na celu przeniesienie wierzycielności. W szczególności na jego szerokie postrzeganie wpływa fakt, że faktoring nie jest uregulowany prawnie (umowa

nienazwana). Dzięki temu istnieje wiele rodzajów faktoringu, które adaptują się do potrzeb przedsiębiorstw. Natomiast z drugiej strony firmy powinny zwracać uwagę na szczegóły zapisane w umowie, ponieważ faktorzy (banki i instytucje faktoringowe) mogą wykorzystywać swoją pozycję i konstruować umowę w taki sposób, aby mieć z niej jak największe korzyści, przy jednoczesnym ograniczeniu własnego ryzyka.

Celem artykułu jest ocena racjonalnego wykorzystania faktoringu w przedsiębiorstwach, które chcą w optymalny sposób stymulować płynność finansową. Zwrócono również uwagę na szanse rozwoju polskiego rynku faktoringowego. Podkreślono, że wiele małych i średnich przedsiębiorstw decyduje się właśnie na korzystanie z usług faktoringowych aby posiadać wystarczający kapitał do rozwoju swojej firmy.

W artykule została postawiona następująca hipoteza badawcza: wykorzystanie faktoringu istotnie wpływa na poprawę płynności finansowej w przedsiębiorstwie. Jednak przedsiębiorstwa powinny pamiętać, że umowa faktoringowa musi być dopasowana do potrzeb konkretnego przedsiębiorstwa i dlatego korzystanie z tej formy finansowania powinno być poprzedzone gruntowną analizą.

Artykuł został opracowany w oparciu o literaturę naukową dotyczącą faktoringu i płynności finansowej. W opracowaniu wykorzystano również dane opublikowane przez Polski Związek Faktorów, Główny Urząd Statystyczny oraz międzynarodową organizację Factors Chain International.

1. GENEZA I ISTOTA FAKTORINGU

Współczesny faktoring ukształtował się w Stanach Zjednoczonych w drugiej połowie XIX wieku. Po II wojnie światowej instrument ten dotarł do Europy Zachodniej i był głównie wykorzystywany na pokrycie zniszczeń wojennych oraz odbudowę gospodarek tych państw. W kolejnych latach faktoring zaczął zdobywać popularność nie tylko na kontynencie europejskim, ale również w krajach wysoko rozwiniętych Dalekiego Wschodu takich jak Singapur, Hongkong, Filipiny, Japonia oraz w Australii i Nowej Zelandii (Kreczmańska-Gigol, 2010, s. 7).

W Polsce usługa faktoringowa zaczęła nabierać znaczenia w latach siedemdziesiątych, natomiast jej rozwój nastąpił po 1989 roku czyli po wprowadzeniu zasad gospodarki wolnorynkowej. Warto zwrócić uwagę, że właśnie te przemiany gospodarcze spowodowały, że przedsiębiorstwa musiały zacząć poszukiwać źródeł finansowania i zaczęły borykać się z zatorami płatniczy-

mi, przy jednoczesnym utrudnionym dostępie do kredytów. W początkowym okresie jedynie banki oferowały usługę faktoringową przedsiębiorstwom (tworzono wyspecjalizowane sekcje faktoringowe w strukturach banku). Z czasem zaczęły powstawać instytucje faktoringowe, których udziałowcami były głównie banki. Następnie na rynku zaczęły powstawać i funkcjonować firmy faktoringowe, które nie są związane z bankami i ich działalność skoncentrowana jest wyłącznie na obsłudze faktoringowej przedsiębiorstw.

Słowo „faktor” wywodzi się z języka łacińskiego; słowo „facere” oznacza „robić” lub „czynić”. W polskim nazewnictwie staropolskie słowo faktor oznaczające „pośrednika, pełnomocnika, plenipotentą” znalazło uzasadnienie, a termin „faktoring” wywiódł się z angielskiego słowa factoring (Grzywacz, Jagodzińska-Komar, 2022, s. 43).

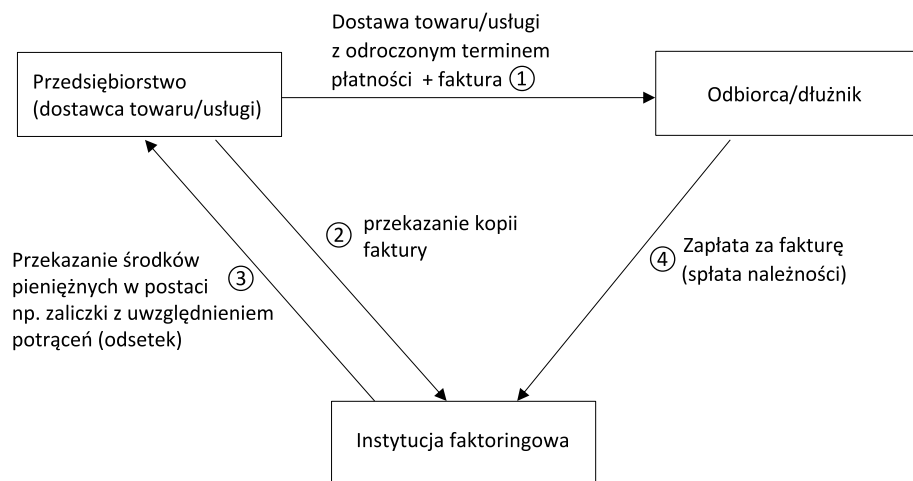
Istnieje wiele podobnych definicji faktoringu. W tabeli 1 przedstawiono interpretację kilku definicji.

Tabela 1. Definicje faktoringu

I. Heropolitańska P. Kawaler A. Koziół	Faktoring jest zakupem wierzytelności pieniężnych z transakcji towarowych oraz usługowych z możliwością przejęcia ryzyka dotyczącego wypłacalności dłużnika.
K. Kreczmańska-Gigol	Faktoring jest umową dwustronną między dostawcą a faktorem, gdzie: • dostawca może, lub przenosi własność wierzytelności na faktora, • faktor na poczet dostawcy wykonuje minimum dwie usługi, np. finansuje poprzez pożyczki bądź zaliczki, prowadzi rozliczenia dotyczące wierzytelności, inkaso wierzytelności, przejmuje ryzyko związane z wypłacalnością, • dłużnik nie musi być poinformowany o zawarciu umowy.
W. Bień	Faktoring to rodzaj inkasa należności.
M. Tokarski	Faktoring to jeden z rodzajów finansowania działalności przedsiębiorstwa.
A. Dulian	Faktoring to outsourcing zarządzania należnościami danego przedsiębiorstwa.
K. Kreczmańska-Gigol	Faktoring to wielorodny produkt, na który składa się finansowanie i ubezpieczenie kredytu kupieckiego, a także usług; polega na zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa.
M. Grabowska	Faktoring to efektywny instrument finansowy, zapewniający płynność finansową, a w niektórych sytuacjach również pozwalający zmniejszyć ryzyko związane ze sprzedażą.
egospodarka.pl	Faktoring jest to zabezpieczenie bieżącego finansowania aktywności przedsiębiorstwa, jak i oferowanie niestandardowych usług finansowych, m.in. przejmowanie wierzytelności za opłaty.

Źródło: Heropolitańska, Kawaler, Koziół (1998); Kreczmańska-Gigol (2007); Bień (2018); Tokarski (2005); Dulian (2005); Cicirko (2010); Grabowska (2017); internetowy słownik finansowy *egospodarka.pl*

W ogólnym ujęciu faktoring jest formą działalności pośredniczącej i dotyczy inkasa należności od odbiorców. Polega on na odsprzedaży przez przedsiębiorstwo przed terminem płatności należności z tytułu towarów i usług. Nabywcą tych należności jest bank lub inna instytucja specjalizująca się w inkasie wierzytelności. Firma sprzedająca udziela zatem odbiorcy kredytu handlowego, cedując jednocześnie należność na instytucję finansową, w zamian za środki pieniężne (rysunek nr 1) (Ibidem, s. 42).

Rysunek 1. Transakcja faktoringowa

Źródło: opracowanie własne.

Faktoring jest jedną z form krótkoterminowego zewnętrznego finansowania transakcji handlowych. Współcześnie, coraz częściej jest on uważany za nowoczesną usługę, która łączy w sobie cechy outsourcingu usług oraz ubezpieczenia należności.

2. ZALETY I WADY FAKTORINGU

Warto zwrócić uwagę, że kiedy dłużnik nie rozliczy się z transakcji i nie zapłaci za dostarczone towary bądź usługi, wierzyciel może stanąć w obliczu wielu problemów związanych z funkcjonowaniem firmy. Zachowanie płynności, zmniejszenie obrotów lub osłabienie pozycji rynkowej mogą prowadzić do poważnych konsekwencji, w tym także upadku przedsiębiorstwa.

Istotne jest zatem, że faktoring umożliwia monitorowanie należności i zabezpiecza przed ryzykiem nieterminowej ich realizacji. Przede wszystkim jest środkiem umożliwiającym rozwiązanie problemów związanych z zamro-

zeniem części kapitału firmy w zaległych długach, istota jego nie leży jednak w rozwiązywaniu przejściowych problemów finansowych. Przedsiębiorstwo uzyskuje możliwość zdobycia środków finansowych z tytułu zbycia wierzytelności, na długo przed nadejściem terminu jej wymagalności. Pozwala to firmie na prowadzenie działalności gospodarczej bez zaciągania kredytu bankowego. Wcześniejsze uzyskanie środków umożliwia przedsiębiorcy szybsze włączenie się do obrotu gospodarczego, intensyfikacji działalności gospodarczej, co bezpośrednio wpływa na przyrost zysku. W rezultacie następuje zwiększenie płynności i poprawa wizerunku firmy w oczach kontrahentów (Grzywacz, Jagodzińska-Komar, 2021).

Zazwyczaj przejęcie ryzyka niewypłacalności dłużnika spoczywa na faktorze. W ten sposób faktorant jest zwolniony z obowiązku monitorowania i windykacji należności. Poprzez zastosowanie faktoringu dochodzi również do scedowania czynności ściągania należności od dłużników oraz pozostałych usług, w tym administracyjnych, obsługi zarządzania na jeden podmiot (faktora), co wpływa na obniżenie kosztów (Grabowska, 2019, s. 178).

Finansowanie przy pomocy faktoringu nie wymaga ustanawiania zabezpieczeń majątkowych, co ma miejsce przy zawarciu kredytu. Jest to forma obniżenia kosztów. W tabeli 2 przedstawiono opinie różnych autorów dotyczących zalet faktoringu.

Tabela 2. Opinie dotyczące zalet faktoringu

Autor	Korzyści stosowania faktoringu
K. Kreczmańska-Gigol	Faktoring ma znaczenie dla przedsiębiorstw, które z niego korzystają przede wszystkim jako instrument poprawiający płynność finansową.
J. Grzywacz	Możliwość dostosowania kwoty uzyskiwanej od faktora do potrzeb własnych przedsiębiorstwa.
D. Steć	Finansowanie udzielane jest przedsiębiorstwom nie tylko od dnia wystawienia faktury do terminu wymagalnej zapłaty, ale także po tym terminie. Może to być okres 30, a nawet 45 dni po terminie wymagalności. Takie rozwiązanie pozwala przedsiębiorcom na realizację swoich zobowiązań bez obawy, że w przypadku braku zapłaty w terminie pojawi się problem z płynnością.
Ł. Piekutowski	Mając do wyboru katalog różnorodnych usług dodatkowych oferowanych przez faktora, przedsiębiorcy mogą wybrać usługi dopasowane do aktualnych potrzeb i sytuacji finansowej przedsiębiorstwa.

M. Szymańska	Monitorowanie kontrahentów, którzy mają zobowiązania, poprzez instytucję faktoringową nie implikuje pewności co do otrzymania zapłaty, niemniej jednak ich działania mogą przynieść korzystne skutki i przyczynić się do skrócenia cyklu inkasa należności. Stosowanie faktoringu stwarza przedsiębiorstwu możliwość dotarcia do nowych osób i poszerzenie bazy klientów. Dla odbiorców ważnym elementem oferty dostawców jest oferowany przez nich czas na regulowanie należnych im kwot wynikających z faktur. Poprzez zastosowanie faktoringu, podmioty gospodarcze są w stanie ten okres wydłużyć, ponieważ zabezpieczają umowę z instytucją faktoringową swoją płynnością finansową. Ponadto, dzięki faktoringowi otrzymują one dokładną informację, jaki koszt związany jest z przesunięciem w czasie terminu wymagalności należności. To sprawia, że cenę za dostarczone towary i usługi mogą powiększyć i w ten sposób przerzucić część kosztów związanych z faktoringiem.
R. Michaś	Dzięki kooperacji z faktorem faktorant ma możliwość uniknięcia zawierania umów z podmiotami o wysokim ryzyku niewypłacalności.
J. Czarnecki	Poprawie ulegają wskaźniki zadłużenia, rentowności oraz płynności.
M. Sierpińska D. Wędzki	Takie rozwiązanie stwarza szansę dla małych i średnich przedsiębiorstw, które odciążone od niektórych obaw, mogą skupić się na rozwoju przedsiębiorstwa, na przykład poprzez działania mające na celu zwiększenie liczby klientów.
M. Grabowska	Główną zaletą korzystania z faktoringu jest fakt, że umożliwia on przedsiębiorstwom zwiększyć obroty. Uzyskane od faktora środki mogą zostać natychmiast zaangażowane, przynosząc im wzrost zysków na skutek zintensyfikowania sprzedaży lub też skont z tytułu wcześniejszej spłaty swoich zobowiązań.
W. Bień	Uniknięcie, w razie pełnego faktoringu, ewentualnych strat spowodowanych niewypłacalnością dłużnika lub opóźnieniem wpływu należności.
A. Dulian	Faktoring powoduje znaczące skrócenie cyklu konwersji oraz cyklu należności dzięki zdynamizowaniu ich rotacji oraz zredukowaniu ich poziomu do minimum. Dzięki temu firma stwarza pozytywny obraz kondycji finansowej dla banków kontrahentów.
D. Korenik	Faktoring wywołuje korzystne skutki w strukturze bilansowej. Suma bilansowa pozostaje taka sama, ze względu na przekształcenie należności w środki pieniężne. Stabilność rachunku bilansowego przyczyni się do obniżenia wskaźnika zadłużenia oraz wzrostu wskaźnika rentowności majątku. Z reguły, reszta metod finansowania polega na zwiększeniu sumy bilansowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Kreczmańska-Gigol (2017, s. 101); PZF: Obroty firm faktoringowych wzrosły o 17,3% r/r do 132,1 mld zł w I-III kw., <https://www.money.pl/gielda/wiadomosci/artukul/pzf-obroty-firm-faktoringowych-wzrosly-o,66,0,2381122.html>; Piekutowski (2016, s. 30); Szymańska (2016, s. 85–86); R. Michaś, Zalety i wady faktoringu. Czy warto z niego korzystać? <https://bankowoscfirmowa.pl/blog/finanse-dla-firm/zalety-i-wady-faktoringu-czy-warto-z-niego-ko-rzystac> (25.02.2018); Czarnecki (2016, s. 4); Sierpińska, Wędzki (2017, s. 199) Grabowska (2017, s. 63–64); Bień (2018, s. 244) Dulian (2005, s. 79); Korenik, (2007, s. 64).

Najważniejszą wadą jest koszt usług administracyjnych, istnieje szeroka gama kosztów i opłat związanych z umową faktoringu. Wysokość tych kwot związana jest z rodzajem faktoringu na który decyduje się przedsiębiorstwo. Do tych kosztów i opłat zaliczamy: prowizje przygotowawcze; prowizje od wartości wykupu faktury; prowizje del credere (opłata za przejęcie przez faktora ryzyka niewypłacalności dłużnika), wynosząca od 1-4% kwoty wierzytelności; prowizje od niewykorzystanego zaangażowania, ubezpieczenie wierzytelności; odsetki dyskontowe za przekazywane przez faktora środki pieniężne oraz koszty usług podstawowych i dodatkowych świadczonych przez faktora, które przyjmują wartość od 0,7% do 3% kwoty wierzytelności – np. koszty inkasa, wysyłania monitów, windykacji odbiorcy, prowadzenia księgowości, usług marketingowych (Grzywacz, 2005, s. 74).

Drugą znaczącą wadą jest złożony proces dokumentowania wierzytelności. W przypadku faktoringu ma miejsce bardziej skomplikowana i sformalizowana procedura korzystania z usługi niż ma to miejsce przy kredycie bankowym. Przedsiębiorca bowiem musi udokumentować wierzytelności poprzez przedstawienie kopii faktur. Zanim instytucja faktoringowa wypłaci przedsiębiorstwu środki pieniężne najpierw musi potwierdzić istnienie wierzytelności, a dopiero potem następuje przelania środków na konto firmy.

Duża część przedsiębiorców uważa również, że korzystanie z faktoringu może być negatywnie postrzegane przez kontrahentów jako podmiot mający problemy finansowe. Inną kwestią jest możliwość utraty więzi między kontrahentami. W momencie nabywania przez faktora wierzytelności dochodzi do przejęcia księgowości i rozliczenia. To powoduje utratę ważnych źródeł informacji na temat podmiotów oraz możliwości indywidualnego podejścia do odbiorcy.

Podsumowując, Decydując się na faktoring warto odnieść się do zalet i wad tego rozwiązania, dzięki którym możliwe jest stwierdzenie, czy ta forma finansowania będzie przydatnym narzędziem do zapewniania sprawnego funkcjonowania podmiotu gospodarczego. Należy zaznaczyć, że faktoring wpływa na rozwój przedsiębiorstwa i jest podstawą do wdrażania inwestycji. Rozważając zalety i wady faktoringu, można wywnioskować, że ta forma finansowania może być przydatnym narzędziem służącym usprawnieniu funkcjonowania przedsiębiorstwa. Mimo iż specyfika każdego podmiotu jest inna, warto zwrócić uwagę, że główną korzyścią płynącą z zastosowania faktoringu jest szybki dostęp do gotówki, dzięki któremu możliwe jest wywarcie pozy-

tywnego wpływu na wskaźniki finansowe, a w szczególności na płynność finansową.

3. RYNEK FAKTORINGOWY W POLSCE

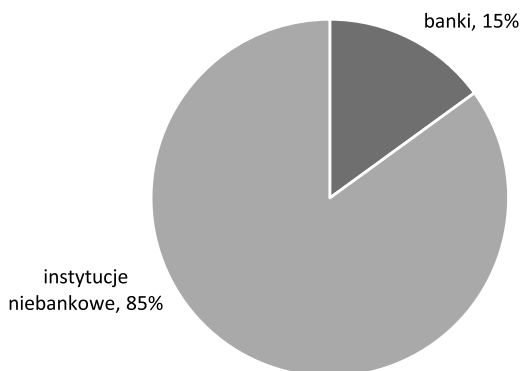
Wybuch pandemii COVID-19 miał ogromny wpływ na rozwój gospodarki. W Polsce z tego powodu poziom wzrostu PKB spadł o około 2,7% (Raport World Bank, 2022). Kredyt bankowy nadal należy do najpopularniejszych źródeł zewnętrznego finansowania, jednak polityka banków w ciągu ostatnich kilku lat w kwestii udzielania kredytów uległa zaostrzeniu. Z tego powodu przedsiębiorcy zmuszeni są do poszukiwania innych firm finansowania, jak na przykład faktoringu. Po okresie pandemii Polska, jako jeden z nielicznym krajów odnotował wzrost jeżeli chodzi o wartość skupionych wierzytelności i stanowiło to około 14% PKB w 2020 roku (Informacja prasowa PZF, 2021).

Przez ostatnie 15 lat można zauważyć wzrost liczby instytucji pozabankowych oferujących usługi faktoringowe. Według danych przygotowanych przez GUS w 2020 roku usługi faktoringowe świadczyły 52 instytucje, z czego 43 to instytucje niebankowe, a 9 to banki komercyjne (Michaś, 2022).

Tabela 3. Usługi faktoringowe w firmach spoza sektora bankowego oraz w bankach

specyfikacja	Całkowicie	Firmy faktoringowe spoza sektora bankowego	Banki oferujące faktoring
	liczba firm		
Liczba badanych firm	52	43	9
Faktoring jako jedyny rodzaj działalności	28	28	-
Faktoring jako nadrzędna działalność	3	3	-
Faktoring jako dodatkowy rodzaj usług	21	12	9

Źródło: GUS, „Działalność faktoringowa przedsiębiorstw finansowych w 2020 r.”., <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-finansowe/dzialalnosc-faktoringowa-przedsiębiorstw-finansowych-w-2020-roku,2,16.html>

Rysunek 2. Instytucje prowadzące w Polsce działalność faktoringową

Źródło: na podstawie danych GUS.

Warto zwrócić uwagę, że działalność faktoringowa banków wynika z potrzeby przede wszystkim umacniania swojej pozycji na rynku. Tak naprawdę trudno jednoznacznie stwierdzić, jakie podmioty lepiej świadczą usługi faktoringowe – banki czy instytucje faktoringowe. Jednak w przypadku wyspecjalizowanych firm faktoringowych wydaje się, że możliwości dostosowania się do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorstw są znacznie szersze i bardziej elastyczne.

Tabela 2 przedstawia elementy oferty banków oraz wyspecjalizowanych firm faktoringowych.

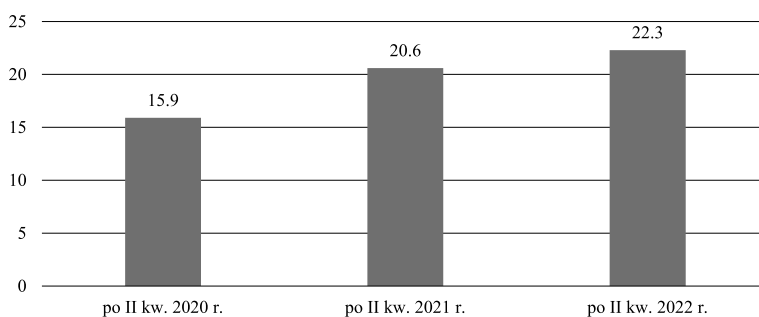
Tabela 2. Porównanie oferty faktoringu świadczonego przez banki i instytucje wyspecjalizowane

BANKI	FIRMY FAKTORINGOWE
Faktoring niepełny; właściwy dostępny jest tylko przedsiębiorstwom wysoko ocenianym przez banki	Faktoring pełny i niepełny
Prowizja przygotowawcza liczona od wysokości przyznanego limitu	Często brak prowizji przygotowawczej
Odsetki pobierane z góry	Odsetki pobierane z dołu (co miesiąc, bądź w dniu płatności dłużnika)
Wysokość prowizji administracyjnej ustalana jest jako procent wartości poszczególnych wykupionych wierzytelności	Prowizja administracyjna liczona jest procentowo od wartości wierzytelności
Uboga oferta usług dodatkowych	Pełna gama usług
Przedmiotem faktoringu są wierzytelności do 90 dni, rzadko do 180 dni	Wierzytelności nie przekraczają z reguły 90 dni

Wykorzystuje się procedury podobne do kredytowych	Uproszczone procedury i warunki zawierania umów
Rzadko oferują faktoring obejmujący transakcje zagraniczne	Oferują faktoring międzynarodowy w ramach współpracy ze stowarzyszeniem instytucji faktoringowych o zasięgu międzynarodowym
Rozbudowany system zabezpieczeń	Ograniczenie zabezpieczeń do samej wierzytelności lub weksla własnego in blanco
Nieliczne banki oferują klientom usługi związane z administracją należności	Oferowanie usług z zakresu administracji i monitoringu należności przy wykorzystaniu systemów informatycznych
Dosyć standardowa obsługa klienta	Dopasowanie oferty do potrzeb i wymagań przedsiębiorstwa; większa specyfikacja

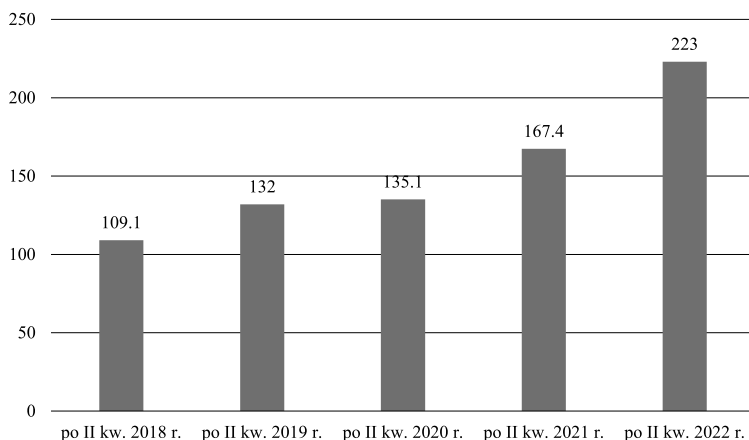
Źródło: opracowanie własne.

Polski rynek charakteryzuje się od 2009 roku ciągłym i dynamicznym wzrostem, w którym można zaobserwować również dwucyfrowy wskaźnik wzrostu. Usługa faktoringowa jest jedną najszybciej rozwijających się możliwości pozyskiwania kapitału zewnętrznego w Polsce. Rynek faktoringu odnotował wzrost w pierwszym półroczu 2022 r. o jedną trzecią w porównaniu do analogicznego okresu z poprzedniego roku. Warto podkreślić, że rynek usług faktoringowych jeszcze nigdy nie zanotował takiego wzrostu. Przedsiębiorstwa należące do Polskiego Związku Faktorów w ciągu pierwszego półrocza 2022 r. nabyły wierzytelności o łącznej wartości 223 mld zł (33,2% więcej niż rok wcześniej). Obecnie z usług faktoringowych korzysta 22,3 tys. krajowych przedsiębiorstw i przekazały one do sfinansowania 10,8 mln faktur (wykres 1 i 2).

Wykres 1 Liczba przedsiębiorstw zrzeszonych w PZF po II kwartale w latach 2020-2022 (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://faktoring.pl/analizy-i-statystyki/>

Wykres 2 Obroty przedsiębiorstw należących do Polskiego Związku Faktorów po II kwartale 2022 r. (w mld zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://faktoring.pl/analizy-i-statystyki/>

Polski rynek faktoringowy zajmuje 8 miejsce w Europie, ale udział obrotów branży w PKB jest znacznie wyższy niż średnia na kontynencie europejskim i sięga ok 13,7% (Raport PZF, 2022). Rok 2021 udowodnił, że faktoring jest tak naprawdę odporny na kryzys. Na początku pandemii COVID-19 branża zanotowała spadek obrotów, jednak po chwili znowu zaczęła odbudowywać swoją silną pozycję i pod koniec roku miała 3% wzrostu obrotów.

Przez ostatnie kilkanaście miesięcy polscy przedsiębiorcy z pewnością zmagali się ze skutkami recesji, jednak obecnie znowu wzrosło zainteresowanie usługą faktoringową, która umożliwia szybkie i elastyczne stymulowanie płynności finansowej. Warto zwrócić uwagę, że to właśnie faktoring pomógł przetrwać polskim firmom te ostatnie miesiące, udzielając szybkiego finansowania w oparciu o przedstawione przez nich faktury. Przedsiębiorcy również doceniają tą usługę za krótki czas oczekiwania na gotówkę. Warto odnieść się do słów Dariusza Stecia - dyrektora wykonawczego polskiego Związku Faktorów „Skąd bierze się taka popularność faktoringu szczególnie w kryzysowych czasach? Podstawową korzyścią dla przedsiębiorcy korzystającego z faktoringu jest możliwość szybkiej zamiany zamrożonych w należnościach środków na gotówkę i to nie tylko w czasach prosperity, ale także w czasach kryzysu. Posiadanie płynności finansowej staje się fundamentalnym elementem bezpieczeństwa prowadzonego biznesu w szczególności w ciężkich czasach, czego najlepszym przykładem jest obecny kryzys” (Raport PZF, 2022 i 2021).

PODSUMOWANIE

Od początku funkcjonowania faktoringu w Polsce odnotowuje się jego wzrost z roku na rok. Ani kryzys gospodarczy mający miejsce w latach 2008-2009, ani pandemia koronawirusa, która rozpoczęła się w 2020 r., nie przyczyniły się do zahamowania tempa wzrostu rynku faktoringowego. Warto zwrócić uwagę, że usługa faktoringowa jest stale poszerzana i ma to związek z rozwojem technologicznym. Dzięki zastosowaniu najnowszych rozwiązań technologicznych możliwa jest automatyzacja oraz uproszczenie procesów, a co za tym idzie sprawniejsza obsługa klienta przy jednoczesnym zmniejszaniu kosztów. Stąd można wysnuć wniosek, że postęp technologiczny wpływa znacząco na rozwój faktoringu.

Jak już wielokrotnie podkreślono, faktoring jest elastycznym źródłem finansowania działalności przedsiębiorstw i z racji tego firmy mogą liczyć na dopasowanie warunków umowy faktoringowej do ich bieżącej sytuacji finansowej. Z tego powodu zawarcie umowy faktoringowej przeważa nad podpisaniem umowy z inną instytucją finansową oferującą finansowanie działalności.

Kolejną kwestią, która może umożliwić rozwój faktoringu w przyszłości jest wystąpienie recesji gospodarczej i w takiej sytuacji niektóre przedsiębiorstwa nie będą mogły ubiegać się o tradycyjne formy finansowania ze względu na wysokie wymogi formalne. I właśnie wtedy faktoring może okazać się dla nich jedyną opcją, która umożliwi im pozyskanie środków pieniężnych niezbędnych do utrzymania płynności finansowej.

Niestety brak regulacji prawnych jest barierą na drodze rozwoju rynku faktoringu w naszym kraju, ponieważ w przypadku spornych sytuacji, sądowy proces rozstrzygania sporów w tej kwestii może być długotrwały i kosztowny.

Przedsiębiorstwa są coraz bardziej świadomi tej formy finansowania, co z kolei przekłada się na wzrost obrotów faktoringowych i udziału instytucji faktoringowych na rynku polskim. Faktoring jest narzędziem służącym do finansowania przedsiębiorstwa, które zaczyna odgrywać istotną rolę w gospodarce każdego państwa. W szczególności, zyskuje on coraz większą popularność wśród małych i średnich firm.

Literatura:

Bień, W. (2018). *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa.

Cicirko, T. (2010). (red.). *Podstawy zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstwa*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.

Czarnecki, J. (2016). *Faktoring – zalety, wady i koszty*, Wydawnictwo Wiedza i Praktyka, Warszawa.

Dulian, A. (2005). Faktoring jako instrument zarządzania należnościami i kapitałem obrotowym, *Bank i Kredyt*, nr 1, s. 77-84, dostęp: https://www.bankandcredit.nbp.pl/content/2005/2005_01/dulian.pdf

Grabowska, M. (2017). *Zarządzanie płynnością finansową przedsiębiorstwa*, CeDeWu, Warszawa.

Grabowska, P. (2019). *Faktoring Almanach Polskiego Związku Faktorów*, (red.) T. Biernat, opracowanie naukowe części II D. Korenik, Polski Związek Faktorów, Warszawa.

Grzywacz, J. (2005), *Faktoring*, Difin. Warszawa

Grzywacz, J., Jagodzińska-Komar, E. (2021). *Płynność finansowa przedsiębiorstwa*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.

Grzywacz, J., Jagodzińska-Komar, E. (2022). *Faktoring w przedsiębiorstwie*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.

GUS, *Działalność faktoringowa przedsiębiorstw finansowych w 2020 r.*, dostęp: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-finansowe/dzialalnosc-faktoringowa-przedsiębiorstw-finansowych-w-2020-roku,2,16.html>

Heropolitańska, I., Kawaler, P., Kozioł, A. (1998). *Skup i sprzedaż wierzytelności przez banki*, Twigger, Warszawa.

Informacja prasowa PZF (2022). <http://faktoring.pl/2022/09/22/xiii-miedzynarodowy-kongres-fakto-ringu/>, (dostęp 4.10.2022).

Informacja prasowa PZF (2021), <http://faktoring.pl/2021/05/28/w-jaki-sposob-poprawic-plyn-nosc-finansowa-swojej-firmy/>, (dostęp 4.10.2022).

Informacja prasowa money.pl (2017), PZF: *Obroty firm faktoringowych wzrosły o 17,3% r/r do 132,1 mld zł w I-III kw* <https://www.money.pl/gielda/wiadomosci/artykul/pzf-obroty-firm-faktoringowych-wzrosly-o,66,0,2381122.html>, (dostęp 4.10.2022).

Korenik, D. (2007). *Faktoring w bankowości. Strategia przyszłości*, CeDeWu, Warszawa.

Kreczmańska-Gigol, K. (2007). *Faktoring w teorii i praktyce*, Helion, Gliwice.

Kreczmańska-Gigol, K. (2010). *Faktoring w Polsce 2010: analiza, rynek, perspektywy*, Difin, Warszawa.

Kreczmańska-Gigol, K. (2017). *Faktoring jako instrument zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstw w Polsce*, w: Grzywacz J. (red.), *Finanse przedsiębiorstwa. Przesłanki racjonalnych decyzji*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.

Michaś R. (2022). *Zalety i wady faktoringu. Czy warto z niego korzystać?*, <https://bankowoscfirmowa.pl/blog/finanse-dla-firm/zalety-i-wady-faktoringu-czy-warto-z-niego-korzystac>, (dostęp 4.10.2022).

Piekutowski, Ł. (2016). Usługi finansowe szyte na miarę, Biznes Raport. Rynek Faktoringu w Polsce, *Gazeta Finansowa* z dnia 12-25 sierpnia

Raport PZF (2022), <http://faktoring.pl/2022/07/28/kolejny-rekord-branzy-faktoringowej/>, (dostęp 4.10.2022).

Raport World Bank (2022), <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>, (dostęp 4.10.2022).

Sierpińska, M., Wędzki, D. (2017). *Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Szymańska, M. (2016). *Kompendium wiedzy dla potencjalnego klienta o rzeczywistym koszcie długu*, w: T. Biernat (red.), *Faktoring. Almanach Polskiego Związku Faktorów*, Polski Związek Faktorów, Warszawa.

Tokarski, M. (2005). *Faktoring w małych i średnich przedsiębiorstwach*, Oficyna Wydawnicza, Kraków 2005;